

Büyük Deprem Gözlem Ve Öneriler

1999 yılında Bolu, Adapazarı ve Kocaeli illerini içine alan bir bölgede mağaraların araştırılıp incelenmesi programlanmıştır. Çalışmalar Mayıs ayında Bolu'da başlamış» Adapazarı yöresinin çalışılması planlanmıştır. Ancak Bolu ve çevresindeki işlerin uzaması nedeniyle, Adapazarı'na 17 Ağustos'a kadar gidilemedi.

Depremi Bolu'da bir otelde yaşadık. Otelde bulunan herkes dışarı fırlamıştı Elektrikler kesilmiş, karanlıkta insanları; "ne oluyor" soruları, ağlayanların hıçkırıkları: arasında kayboluyordu. Sarsıntının şiddetinden deprem: merkezinin yakın bir bölgede olduğunu tahmin ettik. Bütün şehir dışarı dökülmüştü O geceyi kını bina içinde çevremizdekilerin büyük bir bölümü ise dışarıda geçirdi. Pili radyolardan depremin merkez üssünü,, büyüklüğünü ve yarattığı hasarı dinledik. Jeneratör'ün devreye girmesiyle TRT'den daha ayrıntılı bilgiler aldık.

18 Ağustos günü Adapazarı'na ulaşmanın yollarını aradık. Ancak Düzce'ye kadar gidebildik. Orada bulunan "Ömür Hastanesi" ve çevresinde kurtarma çalışmaları başlamıştı. Birçok kişinin çalışmalara katılması nedeniyle» herhangi- bir yardım yapmadan Bolu'ya geri döndük.

Ertesi günü Ankara'dan gelen gönüllü doktor ve diğer meslekten arkadaşlarla birlikte Adapazarı'na ulaştık. Hemen kurtarma çalışmalarına başladık. Birçok insanı ölü halde ve bir insanı 5. gönde sağ olarak enkaz altından çıkarabildik. MTA ve Ankara'dan gönderilen 3 kamyon dolusu yardım malzemelerini dağıttık.

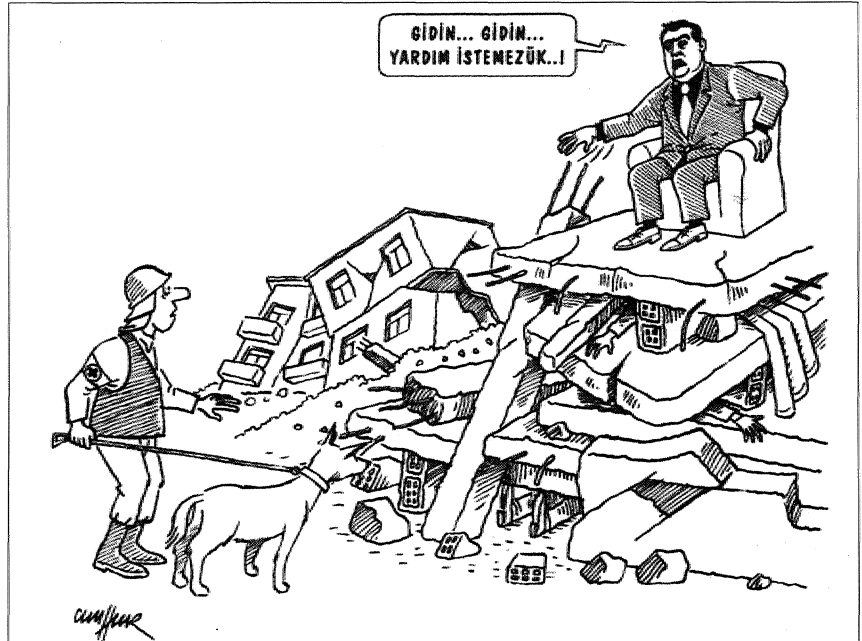
Depremin izlerini ilk kez Düzce'de gözlemledim. Tamamen çöken 8-10 binayı görebildim. Bunların dışında diğer binaların çoğunda çatlak veya

daha fazla hasar mevcuttu. İnsanların şaşkınlıkları ve yakınlarını kaybedenlerin üzüntüleri insanın içini burkan manzaralar oluşturuyordu. (Ömür Hastanesinin bir bina yanındaki enkaz altından çıkartılan 4-5 yaşlarındaki çocuğunun cesedini kucağında taşıyan babayı ve acısını ise hiç unutamayacağım.)

Adapazarı'nda afete uğrayan insanlar şaşkınlıklarını halen üzerlerinden atamamışta. Çok fazla ağlama ve yagara yerine acılarını kabul eden, çaresizlik içindeki insanlar her tarafta dolaşmaktaydılar. Ne yapacaklarını da bilememektedirler. Göçen binadan sağ kurtulanlar kendi aileleri ve komşularının kaçının evde olduklarını kurtarma ekiplerine haber veriyorlar ve kurtarma çalışmalarının başından ayrılmıyorlardı. Yakınları enkaz altından çıkarılanlar ise cesetleri alarak defnetmeye götürüyorlardı ve yetkililere haber verip vermedikleri bilinmemekte idi. Bölgede o günlerdeki en büyük sorun aşırı sıcaklar» bütün insanların 'yeme içme ihtiyaçları» sağlık sorunları

ve tuvalet yokluğu idi. İlk günlerde hava sıcak olduğu için, battaniye alabilenler çadır olmasa da kaldırımlarda yatabilmektedir., Daha sonraki günlerde yağmurun gelmesi, havanın soğuması dışarıda yatmayı olanaksızlaştırdı. Ayrıca bölgede yeterince çadırın sevkedilemeyiş insanları kendi imkanlarıyla bîrşeyler yapmaya zorladı. Kısa sürede bölge gecekondu çadırlarla doldu. Gönüllü yardım kuruluşları bölge için sipariş vererek naylon getirttiler. Bunlar su geçiren çadırlara dağıtıldı. Çeşitli mahallelerde sağlık ocakları oluşturuldu. Buralarda gönüllü doktorlar, temin edebildikleri ilaçlarla insanlara yardımlarını sürdürdüler. Kurtarma çalışmalarının sona ermesiyle tespit edilen alanımızın yeme-içme, çadır, tuvalet ve sağlık sorunlarını çözmek için komple yardımlar taşımaya başladık. Biz de bölge halkı gibi kaldırımlarda, uyku tulumlarımızda yattık.

Bütün bu sorunlar yetmiyormuş gibi bölgeye dadanan profesyonel hırsızlarla sabahlara kadar kovalamaca oynamaya başladık. Birkaç gece uyu-

Düzce'den, altyazısız!...

mediğisiniz oldu. Yarı yıkılan, çatlayan veya hasar görmemiş boş binalara dadanan hırsızları anlamak mümkün değildi, halleri de anlayabilmiş değilim.

Bölgeye ilk andan itibaren gönüllü insanlar akın etmeye başlamış, felaketin yaralarını ilk onlar sarmışlardır.

Yardımların dağıtımı için kriz masalarına ulaştığımızda, "gidin istediğiniz bölgelere dağıtım yapın, herkesin ihtiyacı var" cevabını almaktaydık.

Gönüllü kuruluşlar da belli bir organize içinde dağıtım yapmadıklarından, yardımların dağıtımında bölgelerarası farklılıklar olmuştur.

İlk günlerde gönderilen bol ekmeğe harcanamamış, daha sonra çöpe atılmak zorunda kalmıştır.

Yardımları gönderen insanların durumu çok vahim olarak algılayarak, eline ne geçtiyse göndermesi, gönderilen malzemelerin orada fazla bir işe yaramaması (yırtık-sökük, uygun olmayan giyecekler, battaniyeler, bozulacak gıda maddeleri vs.) sorun yaratmıştır.,

Bir Sonraki Deprem iNiasıl Karşılmalıdır?

> Benzer büyük afetlerde; kriz masalarının bölgede çalışan kamu görevlilerinden değil, yakın bölgedeki kamu ve sivil görevlilerden oluşturulması,

> Bölge halkından ancak adres bulma ve dağıtımlardaki yardımı konusunda faydalanılması,

> Her ilde önceden çeşitli acil yardım grupları oluşturulması gereklidir.

Bunlar:

- a) Kurtarma grupları,
- b) Sağlık grupları,,
- c) Barınma yeri hazırlama grupları,
- d) Gıda ihtiyaçları temin etme grupları,
- e) Ulaştırma ve iş makineleri grupları ve

f) Moral grupları: olarak örgütlenmeli ve süratle bölgeye sevk edilmelidirler. Bölge halkından alacakları destekle de çok çabuk ve yararlı işler görebileceklerdir. Bu grupların üyelerinin 8 saat mesai düşüncesinde değil.

fiziksel ve ruhsal durumlarının elverdiği ölçüde, gece ve gündüz,, hizmeti aksatmaksızın sürdürmenin bilincinde olmaları bir zorunluluk olarak algılanmalıdır.

> Her demokratik kitle örgütü, kendi gücü oranında kurtarma grupları oluşturmalıdır,

> Afeti bile siyasî propaganda unsuru yapanlara izin verilmemelidir,

> Basın yayın organları da üzerine düşeni yaparak daha doğru ve tarafsız haber hazırlayıp kamuoyunun bilinçlendirilmesini sağlamalıdır,

> Tüm Türkiye'ye ilk yardımı öğretme konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

Depremlerle, sellerle, çamur akıntılarıyla, su basmalarıyla, çığlarla» fırtınalarla yaşama bilincine erişmemiz zorunludur.

Ernrallah özel

MTA Genel Müdürlüğü,
jeoloji: Etütleri Dairesi